

JURIDISKA FAKULTETEN
vid Lunds universitet

Anton Novak

Självständighet

Har Katalonien en folkrättslig möjlighet att bli självständigt från Spanien?

LAGF03 Rättsvetenskaplig uppsats

Kandidatuppsats på juristprogrammet
15 högskolepoäng

Handledare: Anna Nilsson

Termin: VT 2017

Innehåll

SUMMARY	1
SAMMANFATTNING	2
FÖRORD	3
FÖRKORTNINGAR	4
1 INLEDNING	5
1.1 Allmänt	5
1.2 Syfte	6
1.3 Frågeställningar	6
1.4 Avgränsningar	6
1.5 Perspektiv, metod och teori	7
1.6 Forskningsläge	7
1.7 Material	8
1.8 Disposition	8
2 EN KATALANSK SJÄLVSTÄNDIGHET	10
2.1 Historia och bakgrund	10
2.2 Folkrättens problem	11
2.3 Vad innebär självständighet?	11
2.4 Vad krävs för självständighet?	12
2.4.1 Montevideokonventionen	13
2.4.1.1 En permanent befolkning?	14
2.4.1.2 Ett definierat territorium?	15
2.4.1.3 En regering?	15
2.4.1.4 Kapacitet att ingå avtal med andra stater?	16
2.5 Erkännande	17
2.6 "Right to self determination"	20
2.7 Vad har EU för roll i det hela?	22
3 ANALYS	24
3.1 Vad talar för/emot en självständighet?	24

3.2	Vad gör Katalonien annorlunda?	27
3.3	Tankar om Kataloniens framtid	27
3.4	Avslutande reflektioner	28
	BILAGA 1	29
	KÄLL- OCH LITTERATURFÖRTECKNING	30
	Digitala källor	30
	Litteratur	32
	Fall från ICJ	32
	Rättsfall	32
	Övriga källor	32

Summary

This bachelor thesis addresses the possibility Catalonia has to become an independent state. The Catalan declaration of Independence came shortly after the election of October 1, 2017, the reactions to the results differed in the world. The Spanish state declared the election illegal. The Spanish police tried to stop the election. The action was reprehensible, but not unexpected. Reactions awoke when several European leaders did not discard the actions of the Spanish state.

Discussions have since risen; can Catalonia become an independent state? This essay goes through the possibilities and analyzes if the region can be successful. The region fulfills certain criteria of the Montevideo Convention, but the situation became more complicated when Spain temporarily suspended their autonomy. The question is when the criteria of the Montevideo Convention should be applied, should it have been before or after the election?

The region has its own history, which may be the reason for their national self-determination. Nevertheless, recognition from other states is the most important criteria in terms of the birth of a state. However, it seems that recognition of Catalonia is far away. There are many barriers for the recognition. The EU and Spain play important roles, which makes it hard to say what the future of the region will look like.

Sammanfattning

Denna kandidatuppsats behandlar möjligheten Katalonien har att bli självständigt. Självständighetsförklaringen strax efter valet den första oktober 2017 fick många människor att höja på ögonbrynen. Den Spanska staten förklarade valet olagligt. Spansk polisen blev ditskickade och försökte bryta upp valet. Agerandet var klandervärt, men inte oväntat. Reaktionen uppkom då flera europeiska ledare inte förkastade den spanska statens handlande.

Diskussioner har sen dess uppkommit, kan Katalonien bli en självständig stat? Uppsatsen går igenom de möjligheter som finns och analyserar vilka som kan vinna framgång. Regionen uppfyller vissa kriterier i Montevideokonventionen, men situationen blev mer komplicerad när Spanien tillfälligt drog in regionens autonomi. Frågan är när man ska göra bedömningen av kriterierna i Montevideokonventionen, görs det före eller efter valet?

Regionen har en egen historia sen långt tillbaka, vilket kan vara grunden till ett nationellt självbestämmande. Trots detta så är det erkännandet som är den viktigaste punkten när det gäller staters födelse. Dock verkar det som att ett erkännande av Katalonien ligger långt borta. Det finns många hinder för erkännandet. EU och Spanien spelar viktiga roller i det hela, något som gör det svårt att säga hur regionens framtid kommer att se ut.

Förord

Efter sex terminers juridikstudier börjar man känna att slutet närma sig och det känns otroligt skönt att äntligen ha skrivit sin kandidatuppsats och lämnat in den.

Jag vill rikta ett stort tack till min handledare Anna Nilsson som hjälpt mig att forma, hitta fakta och gett mig råd under uppsatsens gång. Jag vill även ge ett stort tack till min mamma som alltid ställer upp och korrekturläser mina arbeten när jag är osäker.

Lund, den 3 januari 2018

Anton Novak

Förkortningar

EU	Europiska Unionen
FN	Förenta Nationerna
ICJ	International Court of Justice
IS	Islamska Staten
NE	Nationalencyklopedin
NGO	Non-governmental-organisations

1 Inledning

1.1 Allmänt

Drömmen om självständighet är inget nytt, första världskriget startade på grund av att en grupp bosniska nationalisterna med hjälp av serbiska likasinnade mördade Franz Ferdinand av Österrike. Detta på grund av att befolkningen börjat tröttna på staten Österrike-Ungern. Attentatet blev startskottet till ett krig som skulle resultera i att Europas karta aldrig skulle bli sig lik igen. 1989 föll Berlinmuren och senare föll även Sovjetunionen.¹ Samma år upplöstes Forna Jugoslavien, cirka tio år efter Josip Broz (*Tito*) död. Stater som inte haft självstyre sen tidigt 1900-tal blev helt plötsligt fria.²

2008 förklarade sig Kosovo självständigt från Serbien och blev en av Europas yngsta stater. Detta var ett resultat av krig och konflikter som skett under en längre tid. Serbien har fortfarande inte erkänt Kosovo.³ Många stater anser att Kosovo borde bli medlem i FN, däribland USA och Sverige.⁴ Det ska dock tilläggas att Kosovo inte blivit internationellt erkänt och likt Palestina och Västsahara därför saknar medlemskap i FN.

Den första oktober 2017 hölls det ett val i den autonoma Spanska delstaten Katalonien. Detta var ett val om man skulle förklara regionen självständig från Spanien. Ja-sidan vann, men inte utan kritik. Det uppkom våld från Spanska staten och Kataloniens autonomi drogs tillfälligt in med hjälp av den nationella lagstiftningen. Debatten har ändå uppkommit, har Katalonien en rättighet och möjlighet att bli en självständig stat? Ett kontroversiellt ämne.

¹ <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/sovjetunionen>

² <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/jugoslavien>
<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/tito> (Hämtade 13/11/17)

³ Fabry, Mikulas, *Recognizing states: international society and the establishment of new states since 1776*, Oxford University Press, Oxford; New York, NY, 2010 (s.203)

⁴ <https://www.svt.se/nyheter/utrikes/eu-lander-erkanner-kosovos-oberoende> (hämtad 12/12/17)

1.2 Syfte

Syftet med uppsatsen är att reda ut huruvida Katalonien ur gällande folkrätt kan bli självständigt från Spanien och bilda en egen stat. Uppsatsen ska reda ut möjligheten och se vilka politiska och juridiska motsättningar som finns.

1.3 Frågeställningar

Är det folkrättslig tillåtet för Katalonien att bli självständigt från Spanien?
Hur ser regionens möjligheter ut?

1.4 Avgränsningar

Denna uppsats ska avgränsas till folkrätt. Spansk rätt kommer att tas upp, men det kommer enbart att röra sig om artiklarna 137 och 155 i den spanska grundlagen, ett djupdyk skulle kräva mer utrymme än det finns plats till i denna uppsats.

Den 21 december kommer det hållas ett nyval i Katalonien, då ska en ny regering väljas. Denna uppsats kommer inte att ta upp någon ny information som kommer efter denna dag. Jag gjorde bedömningen att det inte finns tillräckligt med tid för att hinna tolka och bearbeta vad denna nya information kommer att innebära för Kataloniens framtid.

Innehållet i Montevideokonventionen är väldigt tydligt, vilket innebär att en tolkning genom Wienkonventionen om traktaträtt inte är nödvändigt för att skriva denna uppsats. Det som är viktigast att ta en titt på är sedvanerätt och opinio juris, inte en språk- eller syftestolkning av konventionen.

Med anledning av att denna uppsats huvudsakligen kommer att utgå från folkrätten anser jag det inte nödvändigt att gå in i EU-rätten. Däremot kommer EU att tas upp, men som ett politiskt organ. Då folkrätten är så pass komplex, blir det svårt att inte dra in politik i denna uppsats.

1.5 Perspektiv, metod och teori

En av metoderna jag kommer utgå från är den juridiska. En rättsdogmatisk metod kommer även användas för tolkning av rättsregler.⁵ Genom att ta en titt på rättsfall och internationella överenskommelser för att kunna göra en bedömning.⁶ Folkrätten är ett ämne där det är svårt att säga vad som gäller till 100%, därför får man göra jämförelser med vad som bestämts och hur man dömt för att på så sätt ta reda på vad som gäller. Sedvanerätt är därför en viktig del i uppsatsen för att se hur man gjort tidigare. I min analys kommer jag att kritiskt granska det som tagits upp tidigare i uppsatsen.

Det rättsliga området uppsatsen först och främst kommer inrikta sig på är folkrätten, men avsnitt från den spanska grundlagen kommer även att beröras.

För att det ska vara möjligt att skriva detta arbete måste det göras jämförelser med andra stater som genomgått liknande processer. Uppsatsen kommer att jämföra andra stater som blivit erkända, självständiga och även de som inte lyckats. Exempel på de sistnämnda är bl.a. Palestina och Kosovo.

1.6 Forskningsläge

Forskningsläget gällande Katalonien har inte riktigt hunnit växa fram. Litteratur och uppsatser har inte kommit fram än, eftersom detta är ett så pass nytt område. Under uppsatsens gång har läget i regionen förändrats. Detta betyder att området är i princip outforskat. Det finns däremot en hel del forskning inom området självständiga stater, vilket betyder att det går att dra paralleller från dessa områden till denna uppsats om Katalonien.

⁵ Korling, Fredric & Zamboni, Mauro (red.), Juridisk metodlära, 1. uppl., Studentlitteratur, Lund, 2013 (s.21)

⁶ <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/r%C3%A4ttsdogmatik> (hämtad 12/12/17)

Det har skrivits många böcker och uppsatser om bland annat Kosovo, vilket betyder att forskning kring självständighet finns. Det är dock inte applicerat på just denna spanska region. Det får dras paralleller och jämförelser med sedvanerätten för att ta reda på regionens möjligheter att bli självständig.

1.7 Material

Folkrätten är komplex och därför svår att säga vad som är rätt eller fel, då det egentligen inte finns något överordnat regelverk, utan rör sig om överenskommelser mellan stater. Därför är det bra att ta in många olika perspektiv i denna uppsats, många olika källor från olika författare. Huvudsakligen är mitt källmaterial på engelska. Översättningarna från de engelska texterna kommer vara mina egna. En författare jag kommer använda mig mycket av är James Crawford. Han är sen 2014 domare i ICJ och han har skrivit en stor mängd litteratur om folkrätt.

Ren fakta som folkmängder och årtal kommer att tas från NE då detta är en respekterad källa och den informationen som finns är väl formulerad och lätt att ta till sig.

Många av mina källor kommer att vara tidningar. Jag är väl medveten om att journalister inte har samma krav på källor och objektivitet som en författare, men eftersom det är ett så pass aktuellt ämne är det svårt att hålla sig uppdaterad på annat sätt.

1.8 Disposition

Uppsatsen kommer att delas in i tre huvudsakliga delar. En historisk tillbakablick, en utredning av gällande folkrätt och sedan en avslutning i form av en analys.

Uppsatsen inleds med en historisk tillbakablick över Spaniens historia, för att läsaren ska förstå varför läget ser ut som det gör. Detta är inte en historisk uppsats, vilket betyder att detta kapitel kommer hållas på ett

översiktligt plan. Syftet med kapitlet är att visa på varför Katalonien vill vara självständigt och vad som styrker deras strävan efter det.

Efter historien kommer ett kapitel om vad självständighet innebär. Därefter kommer kapitlen som reder ut de folkrättsliga reglerna. Det kommer ligga mycket fokus på Montevideokonventionen. I konventionen ställs det upp kriterier för vad som bör finnas innan en stat ska kunna kalla sig för en stat. Denna konvention är viktig att ta upp när det handlar om självständighet. Först blir det en kort inblick i vad konventionen innebär. Detta kommer följas av ytterligare fyra kapitel, ett för varje kriterium där det beskrivs vilka kriterier Katalonien uppfyller och vilka den faller på. Alla kapitel kommer innehålla jämförelser med bland annat Kosovo, då detta kommer hjälpa läsaren att få en bättre förståelse för hur det ser ut i teorin, men främst på hur det appliceras i praktiken.

Då Spanien ligger i Europeiska Unionen är det påkallat att nämna hur unionen påverkar möjligheterna till självständighet för regionen. Detta kommer röra EU som ett politiskt organ och kommer därför inte ta upp EU-rätten. Det ska även nämnas hur viktigt instrument ett erkännande är för att bli en självständig stat.

Uppsatsen avslutas därefter med en analys för att knyta ihop säcken och förhoppningsvis lämna läsaren med bättre kunskap om situationen Katalonien står inför. Analysen ska med hjälp av informationen som tas upp i tidigare kapitel reda ut regionens eventuella möjlighet till självständighet.

2 En katalansk självständighet

2.1 Historia och bakgrund

Spanien består av 17 autonoma regioner. Det område som idag kallas Katalonien började formas år 800 efter att Karl den store besegrade det arabiska folket som styrde området i nästan 100 år. Området användes därefter som en avgränsning mellan muslimerna i söder och de kristna i norr. Området styrdes sedan av olika härskare från Barcelona i cirka 100 år.⁷

Detta självstyre fortsatte länge, trots att Katalonien underkastade sig grannstaten Aragonien på 1100-talet. Man fortsatte att tillämpa sina egna lagar och styrde i princip sig själv. Efter att den Aragoniska kungen gift sig med Isabelle av Kastilien så började ett spanskt rike att formas. Det dröjde dock till 1714 innan Spanien enades och Katalonien officiellt blev en spansk region.⁸

De kommande 300 åren blev skakigt för Katalonien, då regionen hoppat från självstyre, till fransk region, till spansk och tillbaka igen. Napoleon styrde Katalonien under en kort tid, men det blev efter hans död en spansk region ännu en gång. Under tidigt 1900-tal hade regionen en begränsad makt som växte sig starkare och var en av de starkaste parterna under det Spanska inbördeskriget 1936-1939. Detta var inte speciellt omtyckt av den vinnande parten, Francisco Franco. Han kom senare att straffa regionen genom att förbjuda deras språk och avskaffa deras självstyre och förfölja en stor del av regionens befolkning. Självstyret fick de senare tillbaka 1979, efter hårda förhandlingar med den spanska staten, påtryckningarna kom från både den katalanska vänstersidan och de så kallade regionalisterna.

⁷ <http://varldenshistoria.se/samhalle/sju-historiska-skal-till-att-katalanerna-kraver-sjalvstandighet> (Hämtad 14/11/17)

⁸ <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/katalonien> (Hämtad 14/11/17)

1979 blev starten för det läge vi har idag. Att utöka autonomi⁹ har ett brett stöd bland katalanerna. En stor grupp anser att självständighet bör vara målet. Något som Spanien kämpat emot gång på gång. 2014 hölls ett val om självständighet, där 37% av regionens befolkning röstade, 80% röstade för självständighet. Valet var likt det val som hölls den 1 oktober 2017. Även då var valdeltagandet lågt och ja-sidan vann. Likt valet 2017 förklarade den spanska staten även här självständighetsförklaring som ogiltig.¹⁰ Kort därefter drogs Kataloniens autonomi tillfälligt in av den spanska staten och Katalonien togs över av centralregeringen. Den före detta presidenten över Katalonien Carles Puigdemont har fått fly landet och gömmer sig numera i Belgien.¹¹ Han blev avsatt och sedan precis som många andra politiker efterlyst av den spanska staten då de blivit anklagade för bland annat uppror och uppvigling. Politikerna var fram till den 5 december 2017 internationellt efterlyst, Spanien valde då att dra tillbaka den internationella arresteringsordern. Trots det är politikerna fortfarande efterlysta i Spanien.¹²

2.2 Folkrättens problem

Det är viktigt att veta att det inte finns något överordnat regelverk inom folkrätten, utan bara överenskommelser mellan stater. Stater ingår ofta avtal med varandra som kan innebära en förlust av självbestämmande, då detta kan komma att gynna världsfreden. Folkrätten är till för att förebygga internationella konflikter. Det faktum att folkrätten kräver samarbete mellan stater gör det ibland svårt att komma fram till lösningar. Politik och relationer mellan stater är faktorer som spelar en viktig roll inom folkrätten.

2.3 Vad innebär självständighet?

Att en stat blir självständig innebär att den blir helt oberoende av andra stater och därför blir ett eget subjekt. Detta innebär att staten styr sig själv och inte lyder under någon annan. Det är viktigt att veta att det finns två

⁹ Autonomi innebär självbestämmanderätt (självstyre).

¹⁰ <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/katalonien> (Hämtad 14/11/17)

¹¹ <http://www.gp.se/nyheter/v%C3%A4rlden/puigdemont-stannar-i-belgien-till-efter-valet-1.4888375> (hämtad 4/12/17)

¹² <https://www.svd.se/spanien-drar-tillbaka-gripandeorder> (hämtad 5/12/17)

olika typer av självbestämmande, extern och intern. Det interna är det vi kallar för autonomiskt självstyre, vilket är den formen av självstyre Katalonien haft från 1979 till valdagen.¹³ Detta betyder att regionen styr sig själv i vissa frågor, men fortfarande lyder under den spanska staten.

För att en region ska ha en möjlighet att kunna bli en självständig stat, så måste denna ha suveränitet i sin relation med andra stater. Suveränitet innebär att staten har maktmonopol på sitt eget territorium.¹⁴ Det fastslogs i fallet ”*Islands of Palmas*” att detta indikerar på självständighet.¹⁵ Att visa tecken på självständighet är nödvändigt innan man går vidare och tittar på andra kriterier för vad som krävs för att få självstyre på riktigt och inte bara i den mån när man styr sin egen region inom vissa satta ramar.

2.4 Vad krävs för självständighet?

Innan man börjar diskutera vad som krävs för att en stat ska få bli självständig så kan det vara bra att fråga sig vad som definierar en stat? Det är lätt att peka på Sverige eller USA och säga ”*detta är stater*”, men det är mer komplicerat än så. Både Sverige och USA har en lång historia av självständighet och de anses vara stater av andra FN-medlemmar. Ett viktigt moment i att bli en självständig stat är att bli medlem i FN, då ett sådant medlemskap automatiskt gör en till en internationellt erkänd stat. Det finns dock regioner som anser sig vara stater trots att de inte är det, och det finns regioner som är stater men inte blivit erkända. Islamska staten (IS) är ett bra exempel på en ockupationsmakt som inte av resten av världen anses vara en stat, trots att de själva gång på gång påstår sig vara det. Exempel på stater som inte är fullvärdiga medlemmar i FN, men anses ändå av vissa stater vara självständiga är Palestina och Kosovo. Detta visar på att det viktigaste för att få bli självständigt är att bli erkänd av andra stater.¹⁶

¹³ Bring, Ove, Mahmoudi, Said & Wrangé, Pål, Sverige och folkrätten, 5., [rev.] uppl., Norstedts juridik, Stockholm, 2014 (s.75)

¹⁴ <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/suver%C3%A4nitet> (hämtad 12/12/17)

¹⁵ Island of Palmas Case (1928)

¹⁶ <https://fn.se/vi-gor/vi-utbildar-och-informerar/fn-info/fn-som-organisation/medlemslander/> (Hämtad 14/11/17)

Trots att erkännandet är en viktig del för att få bli självständig så går det inte ur en folkrättslig synvinkel prata om ämnet utan att nämna Montevideokonventionen om rättigheter och skyldigheter för stater. Det är viktigt att ha i åtanke att det inte finns någon allmänt accepterad metod för att definiera en stat. Det har gjorts försök, men det har inte lyckats. Det verkar dock som att den bästa metoden för att definiera stater finns i Montevideokonventionen.¹⁷

I konventionens första artikel nämns fyra kriterier som en stat bör uppfylla för att räknas som självständig:

1. *Permanent befolkning*
2. *Ett definierat territorium*
3. *Ett styre (regering)*
4. *Kapabel att ingå avtal med andra stater*

Alla kriterier behöver inte vara uppfyllda för att betraktas som en stat, men det blir lättare att vinna framgång ju fler kriterier som uppfylls.¹⁸ De kommande kapitlen kommer djupdyka i vad punkterna innebär och vad Katalonien uppfyller och var de brister.

2.4.1 Montevideokonventionen

Montevideokonventionen är folkrättslig sedvanerätt. I konventionen räknas det upp några grundläggande kriterier som en stat bör uppfylla innan den kan kalla sig för en stat. Innehållet i konventionen är som nämnt tidigare inte exakt fakta, utan en utgångspunkt. Då folkrätt i stora drag handlar om överenskommelser och samarbete mellan stater så kan man redan nu konstatera att det är erkännandet som är det viktigaste för att en region ska kunna bli en stat. För att sedan även bli en FN-medlem.

Artikel 1 i konventionen lyder som följande:

¹⁷ Crawford, James, *The creation of states in international law*, 2. ed., Oxford University Press, Oxford, 2006 (s.37-62)

¹⁸ Linderfalk, Ulf (red.), *Folkrätten i ett nötskal 2:a uppl.*, Studentlitteratur, Lund, 2013 (s.13-17)

*”The State as a person of international law should possess the following qualifications: (a) a permanent population; (b) a defined territory; (c) government; and (d) a capacity to enter into relations with other States.”*¹⁹

2.4.1.1 En permanent befolkning?

Gällande kriteriet om en permanent befolkning finns det inte mycket att nämna då det inte finns någon exakt definition på vad som gäller, och det som gäller tolkas väldigt liberalt. Regionen Katalonien har sedan länge haft en permanent befolkning som stadigvarande bott på området. Regionen beräknas vid skrivande stund ha cirka 7,5 miljoner invånare, något som styrker deras argument gällande detta kriterium.²⁰ En permanent befolkning är nödvändigt för att få bilda en självständig stat, men mycket mer än det är inte reglerat. Det går enligt James Crawford att föra en diskussion angående områdets befolkningsmängd, men det är svårt att argumentera för att en stat inte uppfyller kriterierna. I en av sina böcker tar han upp ett exempel med staten Nauru.²¹ 1973 hade området en befolkning på ca 6 500 invånare (2017 blev det 9 600²²). Staten blev medlem i FN 1990 och visar på att en liten befolkning inte är ett hinder för att få bli en stat.²³ Crawford nämner även att det enbart är Vatikanstaten som kan ifrågasättas enligt denna punkt, då deras befolkning inte är permanent och ständigt är i rörelse.²⁴

Katalonien uppfyller detta kriterium då invånarna har en stadigvarande bosättning i regionen. Det ska tilläggas att den syn vi har på befolkning i väst inte nödvändigtvis behöver gälla för alla stater. ICJ nämner i ett rådgivande att nomaderna i Västsahara räknades som befolkning i regionen.²⁵ Detta innebar att nomaderna fick fler rättigheter i regionen än de haft tidigare.²⁶

¹⁹ Artikel 1 Montevideokonventionen (1933)

²⁰ <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/katalonien> (hämtad 15/11/17)

²¹ Crawford, J. 2006 (s.52-54)

²² <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/nauru> (hämtad 15/11/17)

²³ <https://fn.se/vi-gor/vi-utbildar-och-informerar/fn-info/fn-som-organisation/medlemslander/> (hämtad 15/11/17)

²⁴ Crawford, J. 2006 (s.52)

²⁵ ICJ, Western Sahara, Advisory opinion (1975)

²⁶ Henriksen, Anders, International law, Oxford University Press, Oxford, 2017 (s.66-68)

2.4.1.2 Ett definierat territorium?

Det är svårt och kanske till och med omöjligt för en stat att existera utan att ha ett territorium att kalla sitt eget. Det är inte möjligt att skapa en stat i tomma intet, det måste finnas ett område att hänvisa till. Själva storleken har däremot ingen betydelse. Som det kommer framgå nedan måste det existera någon form av territorium. Ö-staten Nauru är bara 21 km² medan Kanada nästan är över 10 000 km².

Israel är ett bra exempel på en stat som inte riktigt uppfyllde detta kriterium, men ändå lyckades bli erkänd och medlem i FN. Staten kontrollerade ett territorium, men gränserna var flytande. Det ansågs ändå tillräckligt för ett erkännande.²⁷ I ICJ-domen ”*North sea continental shelf cases*” från 1969 kan man utläsa att en stat inte behöver ha ett definierat område för att kunna ses som en stat.²⁸

Skulle man göra en historisk tillbakablick så började Kataloniens gränser formas redan under 800-talet, när Karl den store erövrade området. Detta tyder på att Katalonien haft ett definierat territorium sen nästan 1200 år tillbaka. Tittar man i en atlas ser du klara gränsdragningar var regionen börjar och var den slutar. Med det sagt, kan det anses som att Katalonien uppfyller även detta kriterium.

2.4.1.3 En regering?

Katalonien har fram till den 19 oktober 2017 haft ett autonomt styre.²⁹ Att en stat är autonom innebär att regionen utan suveränitet har rätt att styra inre angelägenheter. Enligt Crawford är detta kriterium ett av de viktigaste som spaltas upp i Montevideokonventionen när det gäller skapandet av stater.³⁰ Trots detta är det inget krav att en regering har kontroll över sitt område när

²⁷ Henriksen, A. 2017 (s.66)

²⁸ ICJ, North Sea Continental Shelf Cases (1969) (p.46)

²⁹ <http://www.bbc.com/news/world-europe-41678086> (hämtad 16/11/17)

³⁰ Crawford, J. 2006 (s.55-56)

väl staten har etablerats. Tar man Somalia som ett exempel, så ser man att det finns en regering, men att staten saknar kontroll över landet.³¹

Hur Kataloniens autonomi ser ut idag går att utläsa ur den spanska lagen om Kataloniens autonomi.³² Det är alltså tydligt att Katalonien har makten och möjligheten att styra över sin region, dock blir det problematiskt när Spanien med hjälp av artikel 155 väljer att temporärt dra in regionens autonomi. Det betyder att Kataloniens möjlighet att styra över sitt område har begränsats.

Regionen hade tidigare en egen poliskår, men efter att Spanien begränsat deras autonomi är det nu spanska statens poliskår som styr där. Just därför kan man ställa sig tveksam till om Katalonien uppfyller detta kriterium. Samtidigt kan det diskuteras om Spanien faktiskt kan dra in deras autonomi i enlighet med artikel 155 enbart på grund av att det strider mot Spaniens intressen. Artikel 155 säger att den spanska staten har rätt att ta till nödvändiga medel för att lösa problem som uppstår och skydda nationella intressen.³³ Enligt artikel 137 i grundlagen verkar det som att begränsningen av autonomi inte kan vara permanent, då grundlagen garanterar regioners självstyre.³⁴

Spanska staten har dock sagt att det kommer hållas ett nyval i Katalonien den 21 december 2017, där en ny regering ska utses, vilket med stor sannolikhet kommer innebära att regionen återfår sin autonomi.³⁵

2.4.1.4 Kapacitet att ingå avtal med andra stater?

Crawford diskuterar i sin bok ”*The creation of states in international law*” om rätten att ingå avtal med andra stater någonsin varit en exklusiv rätt som enbart stater haft.³⁶ Han menar att stater har möjligheten att göra detta just

³¹ Henriksen, A. 2017 (s.67)

³² <https://www.parlament.cat/document/cataleg/150259.pdf> (hämtad 16/11/17)

³³ Spaniens grundlag (art. 155)

³⁴ Spaniens grundlag (art. 137)

³⁵ <https://www.svd.se/katalansk-republik-utropad> (hämtad 4/12/17)

³⁶ Crawford, J. 2006 (s.61-62)

på grund av det faktum att de är stater, men att detta inte utesluter att regioner ingår avtal med andra stater. Det är inget kriterium för att räknas som stat, utan snarare en konsekvens av att vara en stat. Crawford nämner även att dem kan variera för olika stater och situationer. Ser man på Katalonien just nu så har de ingen möjlighet att ingå avtal med andra stater, då Spanien som nämnts tidigare i enlighet med art. 155 i sin grundlag tagit bort regionens autonomi. Katalonien har dock aldrig kunnat ingå bilaterala avtal med andra stater, då Katalonien inte är suverän över sitt område. Ett bilateralt avtal är ett avtal mellan två suveräna stater.³⁷ Det är värt att nämna att en region inte behöver vara en stat för att ingå avtal med en NGO (*Non-governmental-organisation*), som t.ex. Rädda Barnen eller Röda Korset.³⁸

2.5 Erkännande

Medan Montevideokonventionen är det teoretiska så är erkännandet det praktiska. För att räknas som en stat måste man först bli erkänd av andra stater för att sedan bli medlem i FN. Enligt FN-stadgan så är alla stater som jobbar för fred och är beredda att åta sig vissa skyldigheter välkomna att bli medlemmar i FN.³⁹ Dock krävs det först och främst att man är en stat, vilket man blir om man är medlem i FN. Crawford skriver i sin bok att ”*An entity is not a state because it is recognized; it is recognized because it is a state*”. Något som kan verka rimligt, då en stat ska uppfylla vissa kriterier innan den erkänns. Han fortsätter dock med att förklara att det givetvis finns undantag från detta, då stater som inte alltid lever upp till kriterierna för att vara en stat kan bli erkända ändå.⁴⁰

Det finns inte någon juridisk skyldighet att erkänna nya stater. Detta betyder att det ofta används som ett politiskt medel för att inte stöta sig med andra stater.⁴¹ Antingen erkänner man, agerar neutralt eller säger blankt nej. Ett

³⁷ <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/bilateralt-avtal> (hämtad 12/12/17)

³⁸ <https://fn.se/om-oss/organisation/wfuna/var-radgivande-status-i-fn/> (hämtad 21/11/17)

³⁹ <https://fn.se/vi-gor/vi-utbildar-och-informerar/fn-info/fn-som-organisation/medlemslander/> (hämtad 21/11/17)

⁴⁰ Crawford, J. 2006 (s.93)

⁴¹ Bring, O., Mahmoudi, S. och Wrangle, P. (2014) (s.76)

erkännande av en stat eller en vägran att ta ställning kan få allvarliga konsekvenser för staterna som gör det. Ett exempel på ett erkännande som inte var speciellt välkommet var när Stefan Löfvens regering den 30 oktober 2014 meddelade att Sverige blir första EU-staten som erkänner Palestina.⁴² Erkännandet väckte starka reaktioner från både den svenska oppositionen, USA och Israel. Israels utrikesminister Avigdor Liberman ansåg att erkännandet var beklagligt.⁴³

Det är viktigt att inte glömma att en total avsaknad av erkännande från andra stater egentligen inte heller är ett hinder för att betraktas som en stat.⁴⁴ Makedonien som var självständigt efter att ha tillhört Forna Jugoslavien förklarade sig självständigt 1991, men blev inte erkända av omvärlden och medlem i FN förrän 1993.⁴⁵

Det är ingen stat som erkänt Katalonien efter att de meddelat sin självständighetsförklaring. Bland annat NATO, EU och USA gav sitt fulla stöd till Spaniens premiärminister.⁴⁶ Det finns ett fåtal stater som inte riktigt uttryckt en vilja att erkänna Katalonien, men har inte heller sagt nej. Exempel på dessa är Ungern, Venezuela och Skottland. Ungern uttalar sig om att detta är en spansk angelägenhet. De anser att konflikten ska lösas internt.⁴⁷ Venezuelas president Nicolás Maduro kräver att Spaniens premiärminister står till svars för vad som hände i Katalonien under valdagen.⁴⁸

Något som kan ha en viss påverkan på hur andra stater ser på Kataloniens självständighetsförklaring är det låga valdeltagandet som valet hade. Enbart 37% av de röstberättigade gick och röstade, vilket är väldigt lågt, även för

⁴² <http://www.regeringen.se/sveriges-regering/utrikesdepartementet/sveriges-diplomatiska-forbindelser/mellanostern-och-nordafrika/palestina/> (hämtad 21/11/17)

⁴³ <http://mfa.gov.il/MFA/PressRoom/2014/Pages/FM-Liberman-on-decision-Swedish-government-30-Oct-2014.aspx> (hämtad 21/11/17)

⁴⁴ Bring, O., Mahmoudi, S. och Wrangle, P. (2014) (s.76-77)

⁴⁵ <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/makedonien> (hämtad 21/11/17)

⁴⁶ <https://www.dn.se/nyheter/varlden/hela-varlden-nobbar-katalonien/> (hämtad 21/11/17)

⁴⁷ <http://www.kormany.hu/en/ministry-of-foreign-affairs-and-trade/news/the-declaration-of-catalonian-independence-is-a-matter-of-spanish-internal-affairs> (hämtad 21/11/17)

⁴⁸ <https://www.svd.se/varldens-ledare-tysta-om-valdet> (hämtad 21/11/17)

sydeuropeiska mått. Sämst valdeltagande i Europa har Rumänien med sina 42%.⁴⁹ Förvisso röstade 80% för katalansk självständighet, men det låga antalet som röstade kan påverka andra staters bedömningar, när befolkningen inte går och röstar på något man kämpat för i århundraden.

Det finns alltså inga erkännanden från omvärlden, vilket är negativt för Kataloniens strävan efter självständighet. Det är dock värt att nämna att avsaknaden av erkännanden är motiverade av att ingen stat vill ge ett för tidigt erkännande. Ett sådant erkännande kan tolkas som en folkrättslig överträdelse mot Spanien. Finns det inte tillräckligt med belägg bakom erkännandet kan det räknas som ett brott mot den folkrättsliga regeln om non-intervention-principen.⁵⁰ Denna princip finner man i 2(7) FN-stadgan, den innebär att en stat inte ska beblanda sig med andra staters interna angelägenheter. En stat måste först visa tecken på att leva upp till kriterierna i Montevideokonventionen.

Exempel på för tidiga erkännande är både Kosovo och Kroatien. Kosovo gav en självständighetsförklaring från Serbien 2008. ICJ kom två år senare med ett yttrande om att självständighetsförklaringen varken stred mot folkrätten eller resolutionen 1244 från 1999. Det nämns dock inte i yttrandet om de länder som erkänt Kosovo skulle strida mot non-intervention-principen.⁵¹ Det andra exemplet är kritiken Tyskland fick efter att ha erkänt Kroatien 1991. Det ansågs då att Tyskland hade kränkt Jugoslaviens suveränitet.⁵²

Att ett för tidigt erkännande skulle vara avskräckande när det kommer till erkännandet av Katalonien är ingen omöjlighet. Men ser man till regionens framtida möjligheter och oviljan från andra stater så är inte ett framtida erkännande något som väntas komma inom en snar framtid. Att erkänna fel

⁴⁹ <https://www.scb.se/sv/Hitta-statistik/Artiklar/Hogst-valdeltagande-pa-Malta/> (hämtad 30/11/17)

⁵⁰ Bring, O., Mahmoudi, S. och Wrangle, P. (2014) (s.78)

⁵¹ ICJ, Kosovo, advisory opinion (2010)

⁵² Hilpold, Peter, Kosovo and International Law: The ICJ Advisory Opinion of 22 July 2010, Martinus Nijhoff Publishers, 2012 (s.33-34)

stat kan ha förödande politiska konsekvenser när det kommer till relationer mellan stater.

Ser man till svensk erkänningspraxis så märker man ganska snabbt att ett erkännande av Katalonien från svenskt håll ligger långt borta. Sverige har förvisso en historia av att erkänna stater som kontrollerar sitt territorium.⁵³ Sverige erkänner stater man vill upprätta diplomatiska förbindelser med, vilket betyder att ett erkännande av Katalonien skulle vara skadligt för relationen med Spanien, och kanske till och med relationen med andra EU-stater.

2.6 "Right to self determination"

Nationellt självbestämmande handlar om folkets rätt, vilket ofta innebär ett autonomiskt självstyre från staten. Drömmen om att folkgrupper ska kunna styra sina egna områden fritt från stater, unioner och riken är en gammal tanke. Crawford hävdar däremot att den politiska termen Nationellt självbestämmande inte är speciellt gammal. Enligt honom ska den ha startat ungefär under ryska revolutionen och slutet av första världskriget.⁵⁴ Lenin var en av de ledande förespråkarna för detta, han ansåg att rätten till nationellt självbestämmande var lösningen mot imperialismen och därför ett sätt för regioner att bryta sig loss.⁵⁵

Åland försökte utnyttjade det "nya" tankesättet snabbt och bad om att få tillhöra Sverige istället för Finland. Dock var detta under perioden Finland blivit fritt från Ryssland. Finland ansågs inte vara tillräckligt etablerat.⁵⁶ 1921 kom Nationernas Förbund fram till att det vore bästa om Åland kvarblev som en autonom region i Finland, något som protesterades både från svenskt och åländskt håll.⁵⁷

⁵³ Bring, O., Mahmoudi, S. och Wrangle, P. (2014) (s.80)

⁵⁴ Crawford, J. 2006 (s.108-109)

⁵⁵ Davidshofer, William J., Marxism and the Leninist revolutionary model, Palgrave Macmillan, Basingstoke, 2014 (s.105-106)

⁵⁶ Crawford, J. 2006 (s.108-109)

⁵⁷ Bring, O., Mahmoudi, S. och Wrangle, P. (2014) (s.72)

Under de följande åren var det mest före detta kolonier som blev självständiga med hjälp av principen om nationellt självbestämmande. När sedan Sovjet och Jugoslavien föll ville man även då återropa dessa principer, dock talade man nu om etnicitet och att folkgrupper som hörde ihop även skulle leva ihop.⁵⁸

Det finns som tidigare nämnt två former av självbestämmande, antingen extern eller intern. Det externa självbestämmande har tillämpats på kolonier, vilket har gett dessa stater självständighet från kolonialmakterna. Det interna självbestämmandet innebär att regionen har ett visst självstyre (*autonomi*), men fortfarande tillhör den gamla staten.⁵⁹ Detta kan jämföras med Kataloniens autonomi i Spanien, då regionen i enlighet med Konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheters första artikel har rätten att styra sin egen region, en konvention som Spanien faktiskt respekterat fram till Kataloniens självständighetsförklaring. Artikel 1 lyder som följande:

*”All peoples have the right of self-determination. By virtue of that right they freely determine their political status and freely pursue their economic, social and cultural development”*⁶⁰

Genom att läsa artikel 1 i konventionen och även ta en titt på artikel 1, punkten två i FN-stadgan så verkar det som att interna självbestämmanden uppmuntras för att bevara fred mellan olika folkgrupper inom samma stat. Artikel 1, punkt två i FN-stadgan lyder som följande:

”To develop friendly relations among nations based on respect for the principle of equal rights and self-determination of peoples, and to take other appropriate measures to strengthen universal peace;”

⁵⁸ Bring, O., Mahmoudi, S. och Wrangle, P. (2014) (s.73)

⁵⁹ Bring, O., Mahmoudi, S. och Wrangle, P. (2014) (s.75)

⁶⁰ Konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter art. 1:1

Det är att svårt argumentera för att Spanien inte uppfyllt det som krävs angående det nationella självbestämmandet, i alla fall fram till Kataloniens självständighetsförklaring.

2.7 Vad har EU för roll i det hela?

Den Europeiska unionen har genom åren vuxit och blivit en organisation med makt, inte bara juridisk utan även politisk. Att EU försöker skydda sig själv och hålla ihop sina medlemmar är inget konstigt. Vill en stat lämna så görs det försök att hindra det från att ske, det är bara att ta Brexit som exempel. Innan den Brittiska omröstningen var det inga stater som försökte lämna unionen. EU som organisation är viktigt att nämna som ett av de hinder Kataloniens står inför. Hade Katalonien lyckats bli erkänt så hade regionen hamnat utanför EU. Självklart är det möjligt att förhandla angående en statsuccession, det uppstår ju en problematik när en stat skapas. Det är svårt att sätta ett finger på vilka rätt- och skyldigheter en stat ”föds med”. Det finns reglerat i Wienkonventionen vad som ska gälla, men som Bring m.fl. säger i sin bok, den tar mer sikte på koloniala stater än t.ex. de östeuropeiska staternas självständighet efter Sovjetunionens fall.⁶¹

Det syntes tydligt på politiker inom EU-stater efter valdagen i Katalonien, det fanns inga solklara fördömanden av Spaniens våldsamma handlingar mot den Katalanska befolkningen. Sveriges utrikesminister Margot Wallström fick kritik efter att ha skrivit ”*Våldsamma sammandrabbningar och många skadade i Katalonien. Parterna måste hitta en väg tillbaka till dialog*” på sin Twitter.⁶² Anledningen till att kritiken kom var då hon inte fördömde spanska statens agerande under valdagen. Hon anser inte att Sverige kan göra annat än att mana parterna till en dialog. Vänsterpartiet håller inte med regeringen i denna fråga, de anser att mänskliga rättigheter kränkts och därför bör EU gå in.⁶³ Margot Wallström är inte den enda högt uppsatta politikern som uttryckt sig lika passivt, det har kommenterats om

⁶¹ Bring, O., Mahmoudi, S. och Wrangle, P. (2014) (s.75-76)

⁶² Margot Wallströms officiella Twitter (se bilaga 1)

⁶³ <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=6790292> (hämtad 4/12/17)

händelsen, men inte på ett sådant sätt att det skulle stöta sig med Spanien.⁶⁴ Reaktionen bland medborgare, som inte är politiker, skiljer sig runt om i Europa. I Bryssel väntas det hållas en katalansk manifestation där ca 200 000 människor beräknas delta.⁶⁵

Katalonien är Spaniens rikaste region och bidrar en hel del till statskassan.⁶⁶ Regionen bidrar med mer än de får tillbaka, vilket också är en av anledningarna till önskan om självständighet. Spanien är en stat som inte är främmande för finanskriser, då det skedde en 2007-2008 där landet ”riskerade att gå i konkurs”. 2009-2010 kom en ny kris, eurokrisen, då fick landet låna en stor mängd kapital från andra stater för att kunna betala av sina skulder.⁶⁷ I analysen kommer det diskuteras om EU tjänar på att Katalonien fortsätter tillhöra Spanien.

⁶⁴ <https://www.sydsvenskan.se/2017-10-02/fa-varldsledare-fordomer-polisvald-i-spanien> (hämtad 16/11/17)

⁶⁵ <https://www.svd.se/spanien-drar-tillbaka-gripandeorder> (hämtad 5/12/17)

⁶⁶ <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/katalonien> (hämtad 17/11/17)

⁶⁷ <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/eurokrisen> (hämtad 17/11/17)

3 Analys

Ovan har jag presenterat relevant fakta som jag tycker är nödvändig för att kunna reda ut Kataloniens chanser att bli en självständig stat. I detta kapitel ska jag analysera och diskutera om det är möjligt eller inte för Katalonien att bryta sig loss från Spanien. Värt att nämna är att detta är mina egna tankar och kommer vara det sålänge inget annat nämns.

3.1 Vad talar för/emot en självständighet?

Katalonien har en lång historia av förtryck från den spanska staten. Regionen har sen 800-talet haft en egen historia och i princip varit självbestämmande, något som senare utvecklades till en autonomisk region i Spanien.

I kapitel två gick jag igenom Montevideokonventionens kriterier och hur Katalonien uppfyller dessa. Regionen uppfyller både en permanent befolkning och ett definierat territorium. Detta motiveras med att katalanerna anser sig vara ett eget folk och deras egna språk styrker även detta. Regioners gränser är satta sedan långt tillbaka, något som styrker detta kriterium. Regionen faller däremot på två kriterier. Inte för att regionen saknat behörighet, utan på grund av Spaniens grundlag. Spaniens åberopande av artikel 155 i den spanska grundlagen gör att Katalonien faller på de två sista kriterierna i Montevideokonventionen. Kriterierna om regionens regering och möjligheten att ingå avtal med andra stater begränsades när Spanien valde att tillfälligt dra in autonomi. Dock är frågan om Katalonien någonsin uppfyllt detta kriterium, då regionen aldrig haft möjligheten att ingå bilaterala avtal med andra stater.

Angående indragandet av autonomi så står det som tidigare nämnt i artikel 137 i Spaniens grundlag att områdena ska ha ett autonomiskt styre, vilket betyder att autonomi bör återkomma när Spanien fått kontroll på läget igen. Den spanska regeringen har ju även sagt att indragandet av autonomi

är tillfällig, men de har inte sagt hur länge. Det kommer med stor sannolikhet att bero på hur situationen utvecklar sig efter nyvalet. Något som måste diskuteras är när själva bedömningen av uppfyllandet av kriterier i Montevideokonventionens ska göras. Bör det göras precis innan självständighetsförklaringen eller i nuläget? Då den spanska staten har makten att dra in autonomi från sina regioner blir det svårt för en region att uppnå självständighet utan att ha godkännande från staten. Skulle man göra en bedömning av kriterierna i nuläget blir det i praktiken omöjligt att bli självständig.

Värt att diskutera är om Spanien faktiskt hade rätt att dra in självstyret enligt artikel 155 i grundlagen. Artikeln säger förvisso att den Spanska staten har rätten att ta till nödvändiga åtgärder för att lösa situationer som hotar landets intressen, men vad faller in under begreppet nödvändiga åtgärder? Beroende på hur man tolkar Kataloniens självständighetsförklaring så kan den ses som ett hot mot Spaniens nationella intressen. Ett självständigt Katalonien hade skakat om Spaniens ekonomi rejält. Samtidigt verkar indragandet av autonomi vara en lite väl hård åtgärd för att vara okej enligt artikeln. Dock kan jag inte utesluta det faktum att ett tillfälligt indragande av autonomi bör vara en godkänd sista utväg om all annan form av åtgärder har misslyckats.

Valresultatet och deltagandet är värt att diskutera när legitimiteten av självständighetsförklaringen ska bedömas. Ja-sidan fick 80% av rösterna, vilket är väldigt högt när det gäller något så kontroversiellt som att förklara sig självständig. Jämför man med valet 2016 som ägde rum i Storbritannien där man röstade om ett utträde ur den Europeiska unionen (*Brexit*) så vann ja-sidan med knappt hälften av rösterna.⁶⁸ Det är värt att notera att det enbart var 37% av de röstberättigade i Katalonien som röstade. Det låga valdeltagandet får valet att se oseriöst ut och visar kanske till och med på att vissa katalaner inte tagit valet på allvar. Ser man tillbaka rent historiskt så har katalanerna länge försökt bryta sig loss från Spanien och nu när de har

⁶⁸ <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/brexit> (hämtad 30/11/17)

chansen att påverka och skapa debatt så går inte folk och röstar. Detta hade kunnat mynna ut i en diskussion om demokrati, alla hade ju chansen att gå dit. Eftersom detta var ett val utsatt av regionens styre så är det svårt att argumentera för annat än att valet var seriöst. Valdagen var fredlig och alla kunde gå och rösta utan (*fysiska*) tvång. Det var faktiskt inte förrän den spanska polisen gick in som det blev våldsamt, om detta påverkat katalanernas vilja att rösta är svårt att bevisa. Trots detta så sänder ett dåligt valdeltagande negativa signaler till omvärlden och 37% är otroligt lite för en så här pass viktig fråga. Kanske är det en av anledningarna till att stater runt om i världen inte väljer att erkänna regionen som en fullvärdig stat.

En intressant jämförelse kan göras med det amerikanska valet 2016 mellan Hillary Clinton och Donald Trump, där Trump vann och blev vald till president. Valet ska ha varit det presidentval med sämst valdeltagande på 20 år. Enbart 55% av de röstberättigade valde att gå och rösta.⁶⁹ Skulle det låga deltagandet betyda att Donald Trump inte är president över USA? Svaret på den frågan är givetvis nej. Det visar på att även ett val med lågt valdeltagande är ett val som måste tas seriöst.

Katalonien har en större chans att få till ett nationellt självbestämmande, då regionen uppfyller kriterierna för att kunna få ett internt självstyre. Katalonien har haft ett sådant autonomt självstyre sen Franco förlorade makten 1979. Anledningen till att regionen tillfälligt förlorat styret var på grund av att invånarna och politikerna ville ha självstyre i den utsträckningen att det skulle blivit självständiga, något som Spanien inte ville ge regionen. Något som inte är helt orimligt av Spanien, att släppa sin rikaste region är inte speciellt smart och kan komma att ge förödande konsekvenser för Spanien. Skulle katalanerna lägga ner sitt anspråk på självständighet så kommer troligtvis autonomin att gå tillbaka till hur det var förr.

⁶⁹ <http://edition.cnn.com/2016/11/11/politics/popular-vote-turnout-2016/index.html> (hämtad 30/11/17)

3.2 Vad gör Katalonien annorlunda?

Spanien tillhör EU, vilket jag tror är en stor faktor till att Katalonien aldrig kommer bli erkänt av någon annan EU-stat. Stater som tidigare brutit sig loss från sina ”*moderstater*” har inte tillhört EU, se Kosovo och Serbien. Andra stater som Palestina, som kanske inte riktigt uppfyller alla krav på att vara en stat blir erkända (*majoriteten av FN-medlemmar*), medan Katalonien som har en faktisk möjlighet att bilda en självständig stat inte blir det. Kanske beror detta på vad ett självständigt Katalonien kommer innebära för Europeiskt praxis på detta område. Tänk vad detta skulle kunna göra med regioner runt om i Europa som vill bli självständiga. Att möjligheten finns öppnar för nationalism och att folkgrupper isolerar sig och uppmanar minoriteter att flytta på sig, minnena från Balkankrigen ligger färskt i minnet och ett krig mellan folkgrupper är inte något man vill ha.

Jag tror att det faktum att regionen ligger i en EU-stat är Kataloniens största nackdel. Hade regionen legat utanför Europa och behandlats på det sätt som den spanska staten gjort mot katalanerna under valdagen så är jag nästan helt säker på att kritiken hade sett annorlunda ut. Att erkänna en region inom EU som en självständig stat kan påverka relationen mellan medlemsstater.

3.3 Tankar om Kataloniens framtid

Är en självständighet möjligt? Rent objektivt är svaret nej, det finns inte på kartan att Katalonien kommer att bli självständigt. Det finns alldeles för många motstående intressen som står i vägen. Samtidigt kan det vara värt för regionen att fortsätta kämpa och visa att man verkligen vill detta, det funkade för Kosovo och Palestina. Två stater som inte blivit helt erkända men fortfarande anses vara stater av en majoritet av FN-medlemmar. Dock lär det dröja (*om det nu ens är möjligt*) innan regionen blir självständig, då jag inte ser någon chans för Katalonien att bli erkänd av någon annan stat under den närmsta tiden.

Kataloniens framtid lär inte skilja sig från hur regionen styrts sen 1979. Efter att ha kikat på den spanska grundlagen tror jag att autonomi kommer att återgå till det normala efter att anspråket på självständighet har lagt sig. Det kommer bli intressant och se hur situationen utvecklar sig efter nyvalet den 21 december. Framtiden hur den spanska staten ska hantera regionen ligger i händerna på den som vinner valet.

3.4 Avslutande reflektioner

Mina frågeställningar var ”*Är det folkrättslig tillåtet för Katalonien att bli självständigt från Spanien?*” och ”*Hur ser regionens möjligheter ut?*”, vilket jag svarat på ett antal gånger under uppsatsens gång. Nu när jag gått igenom Montevideokonventionen, läst om rätten till nationellt självbestämmande och sett vilken makt erkännandet har i denna fråga så är jag nästan mer konfunderad än när jag började skriva uppsatsen. Varför tas det fram en konvention som staplar upp kriterier som bör uppfyllas för att få bli en stat om den inte följs till 100%? När stater som inte uppfyller alla kriterier lyckas bli erkända och även medlemmar i FN. Samtidigt är där regioner som uppfyller allt, men inte lyckas bli medlemmar i FN på grund av att de saknar stöd hos resterande stater i världen. Det jag lärt mig och tagit åt mig under tiden jag skrivit denna uppsats är att erkännandet har en så otroligt viktig position när det kommer till att bilda stater. Konventioner som Montevideokonventionen kan egentligen bara tolkas som riktlinjer för hur det bör se ut, då kriterierna faktiskt inte är ett krav.

Ett genomgående tema inom folkrätten är samarbete och förståelse mellan stater. Något som speglar sig speciellt på situationer som rör självständighetsförklaringar, man kommer inte vinna någon framgång om ingen annan anser att man har rätt till det. Just därför kommer Katalonien inte att bli en självständig stat inom en snar framtid. Om den nya regeringen väljer att släppa eller fortsätta kampen för självständighet återstår att se.

Bilaga 1

70

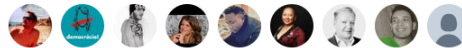
Margot Wallström ✓
@margotwallstrom

Följer

Våldsamma sammandrabbningar och många skadade i Katalonien. Parterna måste hitta en väg tillbaka till dialog.

11:33 - 1 okt. 2017

99 Retweetar 281 gilla-markeringar

251 99 281

Tweeta ditt svar

⁷⁰ Margot Wallströms officiella Twitter (Hämtad 14/11/17)

Käll- och litteraturförteckning

Digitala källor

BBC – ”Catalonia crisis: Spain moves to suspend autonomy”
<http://www.bbc.com/news/world-europe-41678086>

CNN – ”Voter turnout at 20-year low in 2016”
<http://edition.cnn.com/2016/11/11/politics/popular-vote-turnout-2016/index.html>

Dagens Nyheter – ”Hela världen nobbar Katalonien”
<https://www.dn.se/nyheter/varlden/hela-varlden-nobbar-katalonien/>

FN – ”Vår rådgivande status i FN”
<https://fn.se/om-oss/organisation/wfuna/var-radgivande-status-i-fn/>

FN – ”Medlemsländer”
<https://fn.se/vi-gor/vi-utbildar-och-informerar/fn-info/fn-som-organisation/medlemslander/>

Göteborgs Posten – ”Puigdemont stannar i Belgien till efter valet”
<http://www.gp.se/nyheter/v%C3%A4rlden/puigdemont-stannar-i-belgien-till-efter-valet-1.4888375>

Israel ministry of foreign affairs – ”FM Lieberman on decision by the Swedish government”
<http://mfa.gov.il/MFA/PressRoom/2014/Pages/FM-Lieberman-on-decision-Swedish-government-30-Oct-2014.aspx>

NE – ”Berlinmuren”
<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/berlinmuren>

NE – ”Bilateralt avtal”
<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/bilateralt-avtal>

NE – ”Brexit”
<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/brexit>

NE – ”Eurokrisen”
<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/eurokrisen>

NE – ”Jugoslavien”
<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/jugoslavien>

NE – ”Katalonien”
<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/katalonien>

NE – ”Makedonien”
<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/makedonien>

NE – ”Nauru”
<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/nauru>

NE – ”Rättsdogmatik”

<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/r%C3%A4ttsdogmatik>

NE – ”Sovjetunionen”

<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/sovjetunionen>

NE – ”Suveränitet”

<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/suver%C3%A4nitet>

NE – ”Tito”

<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/tito>

Oxford Public International Law – ”Western Sahara”

<http://opil.ouplaw.com/view/10.1093/law:epil/9780199231690/law-9780199231690-e233?prd=EPIL>

Parlament de Catalunya – ”Statute of Autonomy of Catalonia – Consolidated text”

<https://www.parlament.cat/document/cataleg/150259.pdf>

Sveriges Regering – ”Palestina”

<http://www.regeringen.se/sveriges-regering/utrikesdepartementet/sveriges-diplomatiska-forbindelser/mellanostern-och-nordafrika/palestina/>

Statistiska centralbyrån – ”Högst valdeltagande på Malta”

<https://www.scb.se/sv/Hitta-statistik/Artiklar/Hogst-valdeltagande-pa-Malta/>

Sydsvenskan – ”Få världsledare fördömer polisvåld i Spanien”

<https://www.sydsvenskan.se/2017-10-02/fa-varldsledare-fordomer-polisvald-i-spanien>

Svenska Dagbladet – ”Madrid håller nyval i Katalonien 21 december”

<https://www.svd.se/katalansk-republik-utropad>

Svenska Dagbladet – ”Puigdemont låter sig inte lockas hem”

<https://www.svd.se/spanien-drar-tillbaka-gripandeorder>

Svenska dagbladet – ”Världens ledare tysta om våldet”

<https://www.svd.se/varldens-ledare-tysta-om-valdet>

Sveriges radio – ”Margot Wallström kritiserar polisvåldet i Katalonien”

<http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=6790292>

Sveriges television – ”EU-länder erkänner Kosovos oberoende”

<https://www.svt.se/nyheter/utrikes/eu-lander-erkanner-kosovos-oberoende>

Världens historia – ”Sju historiska skäl till att Katalonien kräver självständighet”

<http://varldenshistoria.se/samhalle/sju-historiska-skal-till-att-katalanerna-kraver-sjalvstandighet>

Website of the Hungarian Government – ”The declaration of Catalonia independence is a matter of Spanish internal affairs”

<http://www.kormany.hu/en/ministry-of-foreign-affairs-and-trade/news/the-declaration-of-catalonian-independence-is-a-matter-of-spanish-internal-affairs>

Litteratur

Bring, Ove, Mahmoudi, Said & Wrange, Pål, Sverige och folkrätten, 5., [rev.] uppl., Norstedts juridik, Stockholm, 2014

Crawford, James, The creation of states in international law, 2. ed., Oxford University Press, Oxford, 2006

Davidshofer, William J., Marxism and the Leninist revolutionary model , Palgrave Macmillan, Basingstoke, 2014

Fabry, Mikulas, Recognizing states: international society and the establishment of new states since 1776, Oxford University Press, Oxford; New York, NY, 2010

Henriksen, Anders, International law, Oxford University Press, Oxford, 2017

Hilpold, Peter, Kosovo and International Law: The ICJ Advisory Opinion of 22 July 2010 [Elektronisk resurs], Martinus Nijhoff Publishers, 2012

Korling, Fredric & Zamboni, Mauro (red.), Juridisk metodlära, 1. uppl., Studentlitteratur, Lund, 2013

Linderfalk, Ulf (red.), Folkrätten i ett nötskal 2:a uppl., Studentlitteratur, Lund, 2013

Fall från ICJ

ICJ, North Sea Continental Shelf Cases (1969)

ICJ, Western Sahara, Advisory opinion (1975)

ICJ, Kosovo, Advisory opinion (2010)

Rättsfall

Island of Palmas Case (1928)
http://legal.un.org/riaa/cases/vol_II/829-871.pdf

Övriga källor

Spaniens grundlag (engelsk översättning)
http://www.congreso.es/portal/page/portal/Congreso/Congreso/Hist_Norma_s/Norm/const_espa_texto_ingles_0.pdf